

REPORTAGE

Weg met de muggensnelweg

Ineens muggenplagen? Wat zeuren ze toch in Weiteveen en Zwartemeer, zouden onwetenden kunnen zeggen. Dat drassige Bargerveen als kraamkamer voor steekvliegen ligt er immers al eeuwen. Klopt, maar ook weer niet.

GERTON ALBERS

Buiten zitten op een mooie zomeravond? Henry Schepers, voorzitter van Dorpsbelangen Weiteveen, loopt grote kans lek gestoken te worden door muggen. Zeker als het de dagen daarvoor vochtig weer is geweest. Zijn vrouw daarentegen heeft doorgaans geen centje pijn. Kwestie van geur. Schepers ruikt eenvoudigweg lekkerder voor de bloeddorstige monstertjes. Zijn CO₂-uitstoot middels zijn adem heeft een allesbepalende aantrekkingskracht. Want juist daar komen de steekbeesten op af.

Schepers privésituatie staat symbool voor het dorp. „De ene heeft last van muggen, de ander helemaal niet”, zegt hij. „Natuurlijk waren die muggen er vroeger ook. Maar vergeet niet dat het Bargerveen tijdens de ontginning door het bedrijf Purit een stuk droger was.” Dat betekent minder muggen, dazen en knutten, want stilstaand water is voor hen de kraamkamer.

De grote vraag is in hoeverre de muggen in het Bargerveen verantwoordelijk zijn voor overlast in de omliggende dorpen Weiteveen en Zwartemeer. De vrees is dat de aanleg van een deels natte bufferzone, bedoeld om de waterstand in het hoogveengebied hoog te houden, een ware invasie van steekbeesten in de hand werkt. Arjen Strijkstra van het onderzoeksbureau Altenburg en Wymenga in het Friese Veenwouden verricht dit jaar een zogenoemde nulmeting naar muggen, knutten en dazen. Op verschillende plekken in beide dorpen en in het veengebied zelf staan vallen, om populaties in kaart te brengen. De jaren nadat de bufferzone is gerealiseerd, worden opnieuw metingen verricht. Op die manier kan het effect van de menselijke ingreep worden bepaald.

De vallen voor dazen zijn 24 uur per dag in bedrijf. Zo'n val is een zwarte bal met daarboven een net in de vorm van een piramide. „Die bal doet de daas denken aan de kont van een paard. Waar bloed te halen valt dus. Eenmaal op de bal kan het beestje doorgaans niet meer wegkomen.”

De muggenval, die ook knutten vangt, werkt via een andere methode. Het ingenieuze apparaat stoot CO₂ uit, en bootst daarmee de adem van een middelgroot zoogdier na. Zijn de beestjes eenmaal onder een parapluutje beland, dan is ontsnappen niet meer mogelijk. Deze vallen worden maar een paar uur ingezet. Rond zonsondergang, want dan komen de muggen pas goed op gang. De val continu laten draaien is geen optie: voor de CO₂-uitstoot is maar een beperkte voorraad droogijs beschikbaar en het systeem werkt op stroom via een accu, die regelmatig vervangen zou moeten worden.

Vanuit het kantoor van Staatsbosbeheer in Zwartemeer heeft Strijkstra zaterdagavond de muggenvallen geplaatst, samen met student Rob Vermeer (26) uit Leeuwarden. „Bij de meting in mei was het over-

Arjen Strijkstra (rechts) en Rob Vermeer, die samen met anderen de vallen opzetten. Links de val voor dazen, rechts de muggenval. FOTO HENK BENTING

Dazenval bij Weiteveen: een skippybal als verleidelijke paardenbil. FOTO DVHN

Dazen, maar ook bijvangst. FOTO DVHN

dag snikheet, met 's avonds onweer. Door dat broeierige weer hadden we een ongekende vangst. Dat zal vanavond minder zijn, ook omdat het nog behoorlijk afkoelt.” De resultaten zijn pas later bekend.

Niet elke mug in Weiteveen en

Zwartemeer is geboren in het Bargerveen. Misschien wel de meeste niet. Strijkstra maakt een onderscheid tussen natuursteekmuggen en huissteekmuggen. De eerste soort heeft het veengebied als leefomgeving, de tweede de bebouwing.

In het laatste geval is een laagje water in een verstopte dakgoot voldoende voor een muggenexplosie.

Natuurlijk wil zo'n natuursteekmug ook wel eens verder kijken, op zoek naar mensenbloed in beide dorpen. Onderzoek wijst uit dat zo'n reislustige mug lage begroeiing nodig heeft om zich te verplaatsen. Ze hebben immers een hekel aan wind, dus maken hun tocht het liefst in de luwte van struiken. Maar als die te ver uit elkaar staan, enkele tientallen meters is al voldoende, neemt de mug het risico doorgaans niet en blijft zitten waar-ie zit.

Het is dé oplossing om de natuursteekmug uit de dorpen te weren. „Een kale strook van twintig meter breed helpt al heel goed om de mug

Grootste schaapskooi Nederland

Aan de noordkant en ten oosten van het dorp Weiteveen, grenzend aan het Bargerveen, wordt 35 hectare landbouwgrond heringericht als natuurgebied. Droog aan de kant van het dorp zelf (tweede deel), nat tegen het Bargerveen aan. Hier komt ook de schaapskooi. „Met duizend schapen wordt het de grootste van Nederland”, weet Henry Schepers van Dorpsbelangen. „Iedere dag trekt de herder met zijn schapen het veengebied in. Een mooi gezicht. We verwachten dat daar toeristen op afkomen. Bij de schaapskooi komt ook een horecagelegenheid. Daarnaast gaan er honderd runderen grazen.”

in het natuurgebied te houden”, weet Henry Schepers. Een deel van Weiteveen heeft als enige scheiding tussen het veengebied en de huizen die verrekte lage bebouwing. „Die wordt zeer waarschijnlijk weggehaald. Staatsbosbeheer heeft daar helemaal geen moeite mee”, zegt Schepers.

Strijkstra ziet veel heil in het creëren van kale stroken tussen het hoogveen en de huizen. Die groensingels van laag struikgewas door het veengebied zijn als het ware snelwegen voor muggen. Maak daar in de buurt van bebouwing doodlopende wegen van, zodat de natuursteekmug de oversteek niet meer maakt. „Het is de meest doeltreffende maatregel”, zegt Strijkstra.